

Til lovforslag nr. L 169. Betænkning afgivet af Socialudvalget den 30. april 1992

Betænkning

over

Forslag til lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til socialministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Amtsrådsforeningen i Danmark,
Berthou, Ulla, Socialformidler,
Hebor, Inger Marie, Fredericia,
Keller, Birk, Socialunderviser, København,
Rude, Søren, Socialformidler og
Socialpædagogernes Landsforbund.

Der er af socialministeren stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis og Det Radikale Venstres medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) har noteret sig, at det gennem udvalgsarbejdet og udvalgsforhandlingerne er lykkedes at få fjernet de momenter, som mindretallet anser for overtrædelser af elementære regler vedrørende ufrivillig frihedsberøvelse etc.

Det er mindretallets opfattelse, at der med en vedtagelse af lovforslaget med de foreslåede ændringer vil opstå en yderligere mulighed for behandlingstilbud i amtskommunerne. Det er dog ikke mindretallets forventning, at loven

om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling vil blive bragt i anvendelse i nævneværdigt omfang.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, kan ikke stemme for de af socialministeren stillede ændringsforslag og udtaler følgende:

Mindretallet kan ikke tilslutte sig lovforslaget alene af den grund, at socialministeren ikke har nogen forestilling om, hvordan en tilbageholdelse af en stofmisbruger i behandling i praksis kan gennemføres. Der er ellers under udvalgsarbejdet gjort forsøg på at få ministeren til at konkretisere dette, men uden held. Der er altså ingen, der ved, hvordan en tilbageholdelse i givet fald i en bestemt situation skal administreres, hvad der i sig selv gør lovforslaget umuligt. Dertil kommer naturligvis, at ideen om tilbageholdelse er grundlæggende forkert og bygger på en forkert virkelighed, hvilket betyder, at mindretallet under alle omstændigheder ville stemme mod lovforslaget. Det er ikke selve afgiftningsperioden, der er det største problem i forbindelse med behandling af stofmisbrugere, men den efterfølgende periode, hvor det blandt andet drejer sig om arbejdstilbud, uddannelsesstilbud og tilbud om et socialt miljø. Her opstår de store problemer, som kan få stofmisbrugere til at falde tilbage til deres gamle situation.

Af uransagelige grunde er Socialdemokratiet hoppet på limpinden til trods for den afvisning af lovforslaget, som partiets ordfører præ-

sterede ved førstebehandlingen. Socialdemokratiet har ganske vist fået et par figenblade at dække sig under i form af socialministerens ændringsforslag. Men disse skjuler ikke noget. Socialdemokratiet har tilsyneladende fået en begrænsning på 14 dage ind i lovforslaget. Men som det fremgår af svaret på spørgsmål 30, jf. bilag 30, fra socialministeren, kan der umiddelbart efter en periode igangsættes en ny 14-dages-periode. Med andre ord er de 14 dage ingen begrænsning. De grundlæggende problemer er ikke løst.

Et *andet mindretal* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og RV):

Til § 1

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. En beslutning efter stk. 1 omfatter døgninstitutioner i henhold til § 96 i lov om social bistand og private døgninstitutioner, hvormed der ikke er indgået overenskomst, jf. § 96, stk. 2.«

Til § 2

2) Efter 1. pkt. indsættes som nyt punktum:
»I Københavns Kommune træffes beslutningen af vedkommende borgmester.«

3) Efter stk. 1 indsættes som nye stykker:

»Stk. 2. I de i § 1, stk. 2, nævnte private institutioner træffer institutionslederen beslutning om, hvorvidt en stofmisbruger skal have tilbud om at indgå en kontrakt om behandling for stofmisbrug med mulighed for tilbageholdelse. Beslutningen skal godkendes af den i stk. 1 nævnte myndighed.

Stk. 3. Afslag på tilbud efter stk. 1 eller godkendelse efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

Til § 3

4) I *stk. 1* udgår *sidste pkt.*

5) *Stk. 2* affattes således:

»Stk. 2. Amtsrådet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner kommunalbestyrelsen, fører tilsyn med en privat døgninstitution, der har indgået kontrakt med en stofmisbruger efter stk. 1, og kan indhente de nødvendige oplysninger hos den private institution til brug for godkendelse efter § 2, stk. 2, og den endelige beslutning efter § 6, stk. 2.«

Til § 4

6) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Stofmisbrugeren kan til enhver tid opsig en kontrakt om behandling med mulighed for tilbageholdelse, jf. dog § 5.«

Til § 6

7) I *stk. 2, 1. pkt.*, ændres »det i § 2 nævnte udvalg« til: »den i § 2, stk. 1 og 2, nævnte myndighed«.

Til § 7

8) *1. pkt.* udgår, og i stedet indsættes:

»Tilbageholdelsen skal ophøre, når betingelserne i § 5 ikke længere er til stede. Den enkelte tilbageholdelse kan ikke vare over 14 dage fra beslutningen i henhold til § 6, stk. 2, og den samlede tilbageholdelsesperiode kan ikke overstige 2 måneder inden for 6 måneder.«

9) I *2. pkt.*, der bliver 3. pkt., ændres »det i § 2 nævnte udvalg, i Københavns Kommune vedkommende borgmester« til: »den i § 2, stk. 1 og 2, nævnte myndighed«.

Til § 8

10) I *1. pkt.* ændres »Det i § 2 nævnte udvalg« til: »Den i § 2, stk. 1 og 2, nævnte myndighed«.

11) I *2. pkt.* indsættes efter »§ 3«: », stk. 1«.

Til § 9

12) *1. pkt.* affattes således:

»Socialministeren fastsætter nærmere regler om tilbageholdelse og om indberetning.«

Bemærkninger

Til nr. 1-12

På baggrund af drøftelser i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling, foreslår socialministeren lovforslaget ændret således, at tidsrammen for, hvor lang tid en tilbageholdelse kan vare, nedsættes. Samtidig foreslås det, at private døgninstitutioner, der ikke har overenskomst med det offentlige, også kan blive omfattet af bestemmelserne i lovforslaget, hvis amtsrådet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner kommunalbestyrelsen, træffer beslutning om at benytte lovens bestemmelser.

Det foreslås derfor, at den enkelte tilbageholdelse ikke kan vare mere end 14 dage fra godkendelsen, og at den samlede tilbageholdelse ikke kan overstige 2 måneder inden for 6 måneder. Sidstnævnte svarer til, hvad der allerede står i bemærkningerne til lovforslaget.

I forbindelse med inddragelse af de private institutioner, der ikke har overenskomst med det offentlige, foreslås det, at det i disse institutioner er institutionslederen, der træffer beslutning om, hvorvidt en stofmisbruger skal have tilbud om at indgå en kontrakt om behandling for stofmisbrug med mulighed for tilbageholdelse. Beslutningen skal godkendes af det i § 2, stk. 1, nævnte udvalg, i Københavns Kommune vedkommende borgmester.

Da der ikke er overenskomst mellem disse institutioner og det offentlige, foreslås det, at amtsrådet, i Københavns og Frederiksberg Kommuner kommunalbestyrelsen, når en privat institution ønsker at benytte lovforslagets bestemmelser, fører tilsyn med institutionen og får adgang til at indhente de nødvendige oplysninger til brug for det ovenfor nævnte udvalg, i Københavns Kommune vedkommende borgmesters beslutning om tilbud om kontraktsbehandling efter lovforslagets bestemmelser samt den endelige beslutning om tilbageholdelse af en stofmisbruger.

Der foreslås ikke ændringer i betingelserne for at iværksætte en tilbageholdelse, blot foreslås det præciseret, at en stofmisbruger altid vil kunne ophæve en frivilligt indgået kontrakt om behandling efter lovforslagets bestemmel-

ser i det omfang, betingelserne i forslaget § 5 ikke er til stede.

Det skal endvidere præciseres, at lovforslaget er en forsøgsordning på området, idet loven foreslås revideret efter en 4-års-periode, jf. den foreslåede revisionsbestemmelse i lovforslagets § 11. I denne 4-års-periode vil socialministeren nøje følge udviklingen inden for området.

Det er endvidere forudsat, at der i henhold til bemyndigelsesbestemmelsen i lovforslagets § 9 fastsættes bestemmelser om, at amtskommunerne indberetter til Socialministeriet, i hvilket omfang der er truffet beslutning om at tilbyde stofmisbrugere kontrakt om behandling for stofmisbrug i henhold til lovforslaget, samt løbende rapporterer om udviklingen inden for den enkelte amtskommune.

Socialministeriet vil herefter på baggrund af de indkomne oplysninger foretage en samlet vurdering med henblik på en lovrevision.

Vedrørende administrative og økonomiske konsekvenser henvises til bemærkningerne i lovforslaget.

Ad nr. 1

I amtskommuner, hvor amtsrådet efter § 1 har truffet beslutning om, at man vil benytte sig af denne lovs bestemmelser, vil private institutioner under de i denne bestemmelse angivne betingelser være omfattet.

De private institutioner, der foreslås omfattet af lovforslagets bestemmelser, er alene de institutioner, der, hvis de havde overenskomst med det offentlige, ville høre ind under bestemmelserne i bistandslovens § 96.

Ad nr. 2

Ændringsforslaget er en rettelse med henblik på at tydeliggøre beslutningskompetencen i Københavns Kommune.

Ad nr. 3

For at sikre parallelitet mellem henholdsvis § 96-institutioner og private institutioner med hensyn til de formkrav, der stilles vedrørende kontraktsindgåelsen og tilbageholdelsesbeslutningerne, vil det efter ændringsforslaget til stk. 2 for de private institutioner være institutionslederen, der træffer beslutning om, hvorvidt en stofmisbruger skal have tilbud om en kontrakt i henhold til lovforslagets bestemmelser. Be-

Bet. o. lovf. vedr. stofmisbrugere i behandling

slutningen skal herefter godkendes af samme myndighed, som efter § 2, stk. 1, træffer beslutning om tilbud om kontrakt.

For så vidt angår den konkrete beslutning om at tilbageholde en stofmisbruger, vil bestemmelserne i lovforslagets § 6 ligeledes gælde for de private institutioner. Det er således den i § 2, stk. 1, nævnte myndighed, der træffer den endelige beslutning om tilbageholdelse af en stofmisbruger.

Ændringsforslaget til stk. 3 er en redaktionel og konsekvensmæssig ændring.

Ad nr. 4

Ændringsforslaget er en konsekvensrettelse som følge af ændring af § 2, stk. 1, 2. pkt.

Ad nr. 5

Det foreslåede krav om tilsyn omhandler eksempelvis tilsyn med institutionens personale, dens behandlingsmetoder og institutionens bygningsmæssige forhold, herunder den fysiske indretning af institutionen.

Tilsynet kan ikke sidestilles med det almindelige tilsyn efter bistandslovens § 98 for de i amtskommunen beliggende § 96-institutioner, der også vil omfatte forhold, der falder under lovforslagets bestemmelser. Det foreslåede tilsyn omhandler eksempelvis ikke den private institutions økonomiske forhold.

Godkendes det efter § 2, stk. 2, at en stofmisbruger skal have tilbud om kontrakt efter lovforslaget i en privat institution uden for godkendende amtskommunes eller kommunes stedlige område, påhviler tilsynspligten efter ændringsforslaget de godkendende myndigheder.

Med sigte på, at den myndighed, der efter ændringsforslagets § 2, stk. 2, og § 6, stk. 2, skal godkende den private institutions dispositioner, kan have alle relevante oplysninger, foreslås endvidere en hjemmel til at indhente sådanne hos den private institution.

Ad nr. 6

Det foreslås præciseret, at stofmisbrugeren, hvis pågældende fortryder eller på anden må-

de ikke er motiveret til at fortsætte behandlingsforløbet, til enhver tid kan opsige en frivilligt indgået kontrakt om behandling med mulighed for tilbageholdelse, når betingelserne om tilbageholdelse ikke er opfyldt.

Ad nr. 7

Ændringsforslaget er en konsekvensrettelse som følge af ændring i § 2.

Ad nr. 8

Det foreslås, at den enkelte tilbageholdelse ikke kan vare over 14 dage fra godkendelsen.

Det fremgår allerede af bemærkningerne til lovforslagets § 7, at der med den oprindeligt foreslåede 2-månedersregel er tale om en maksimumsregel, og at det i langt de fleste tilfælde kun vil være nødvendigt at tilbageholde i meget korte perioder, indtil stofmisbrugeren fysisk og psykisk er blevet i stand til at tage stilling til en fortsættelse af behandlingsforløbet.

Ved at foreslå en nedsættelse af denne maksimumsramme til 14 dage fra godkendelsen er der i højere grad sammenhæng mellem de forholdsvise begrænsede muligheder, der er til opretholdelse af en tilbageholdelse, og den mulige tilbageholdelsesperiode.

Det forventes fortsat, at det i langt de fleste tilfælde kun vil være nødvendigt at tilbageholde i meget korte perioder.

Ad nr. 9

Ændringsforslaget er en konsekvensrettelse som følge af ændring i § 2.

Ad nr. 10 og 11

Ændringsforslaget er en konsekvensrettelse som følge af ændring i § 2 og § 3.

Ad nr. 12

Foruden lovforslagets hjemmel for socialministeren til at fastsætte regler om, hvordan tilbageholdelsen nærmere kan ske, jf. bemærkningerne til § 9, foreslås der adgang til at fastsætte bestemmelser om forskellige indberetninger til Socialministeriet med henblik på nøje at kunne følge udviklingen i de forskellige amtskommuner.

Jytte Andersen (S) Pernille Forchhammer (S) Jytte Hilden (S) Jørn Pedersen (S)
Qvist Jørgensen (S) Grete Schødts (S) Taanquist (S) nfm. Hanne Thanning Jacobsen (SF)
Bente Juncker (CD) Pia Christmas-Møller (KF) Per Tærsebøl (KF)
Grethe Fenger Møller (KF) Eva Kjer Hansen (V) Hanne Severinsen (V) Tom Behnke (FP)
Lone Dybkjær (RV) Kofod-Svendsen (KRF) fmd.